

Datum 2021-06-16
Diarienummer 0510/21

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Finansdepartementets diarienummer:
Fi2020/02715

Göteborgs Stads yttrande över Boverkets rapport Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030

Göteborgs Stad har nyligen beslutat om Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. Miljö- och klimatprogrammet har sin utgångspunkt i FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, Sveriges nationella miljömålssystem, Parisavtalet och de utmaningar som Göteborg som samhälle och Göteborgs Stad som organisation står inför för att klara omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Målbilden för programmet är att Göteborg ska ställa om till en ekologiskt hållbar stad till 2030. Det innebär att Göteborg ska vara en av världens mest progressiva städer när det kommer till att förebygga och åtgärda miljö- och klimatproblem. Genom programmet ska Göteborgs Stad driva på omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Programmets miljömål avseende klimat är Göteborgs klimatavtryck är nära noll. Målet innebär att Göteborgs klimatavtryck årligen ska minska med sikte på att så snabbt som möjligt nå nollavtryck. Göteborgs Stad ska minska sina egna utsläpp i högre takt och använda samtliga tillgängliga verktyg och styrmedel för att driva på samhällets omställning.

Delmål 1 och 4 för klimat lyder Göteborgs Stad minskar energianvändningen i bostäder och lokaler respektive Göteborgs Stad minskar klimatpåverkan från inköp. Till delmålen hör indikatorer, nuläge och målvärde för 2030.

Med anledning av bland annat ambitionerna i stadens miljö- och klimatprogram gör Göteborgs Stad nedanstående bedömningar och lämnar följande synpunkter.

Utreda vilka andra åtgärder som kan vidtas för att minska klimatpåverkan vid nybyggnation

Göteborgs Stad bedömer att det sannolikt finns mer kostnadseffektiva lösningar för att minska klimatpåverkan från nybyggnation, staden anser att om Boverkets förslag införs bör gränsvärden införas tidigare än år 2027.

Göteborgs Stad bedömer att kostnaden för att implementera de föreslagna nya deklARATIONERNA, gränsvärdena och uppföljningen av dessa bör ställas till klimatnyttan som de medför på kort, medellång och lång sikt. Kostnaden på kort och medellång sikt riskerar att bli stor till en förhållandevis liten klimatnytta, då förslagen endast berör cirka en procent av landets byggnader, sett till den takt som nybyggnationer har gjorts under de senaste åren enligt SCB:s statistik.

Enligt Boverkets slutrapport 2018:23 Klimatdeklaration av byggnader - Förslag på metod och regler anges: *"En klimatkalkyl innebär en ökad administrativ kostnad. Byggherrarna kommer eventuellt att förändra sitt sätt att bygga och inköpa material, vilket initialt kan antas innebära ökade kostnader. Byggprodukttillverkarna behöver tillhandahålla mer information om sina produkter och förändra sin produktion för att möta byggherrarnas efterfrågan. Ökade kostnader kommer att synas i priset eller i hyran för en byggnad."*

Göteborgs Stad bedömer därför att det bör utredas vilka andra åtgärder som kan vidtas för att minska klimatpåverkan vid nybyggnation innan beslut tas om vilka kravnivåer som är rimliga att använda och i vilken takt dessa bör öka. Andra alternativ bör jämföras med rapportens förslag. Ett alternativ värt att undersöka är att avsätta resurser för att stötta byggherrar att uppfylla de nuvarande kraven i Boverkets byggregler. Det skulle kunna vara en mer kostnads- och arbetseffektiv åtgärd, som också bidrar till att klimatutsläppen för framtida nyproduktion minskar jämfört med dagens nyproduktion. Det finns ännu många byggnader som inte uppfyller energikraven enligt Boverkets byggregler.

Kostnads-/nyttoanalys

Göteborgs Stad efterfrågar en tydligare kostnads-/nyttoanalys, särskilt för de tillkommande områdena som endast är tänkta att deklarerars (inte gränsvärdessättas). En ökad kostnad väntas för att beräkna detta, men det är oklart om åtgärderna kommer att bidra till minskad klimatpåverkan.

Förslagen som lämnas av Boverket kommer att kunna påverka lokala, nationella och internationella miljömål på lång sikt. Stadens bedömning att dock att effekten av de förslag som ges av Boverket blir förhållandevis försumbar på samtliga mål på kort till medellång sikt. Detta återigen för att förslagen om klimatdeklarationer i första hand riktar sig till nybyggnation, som endast utgör cirka en procent av landets byggnader.

Föreslagen tidplan och nivå på gränsvärden – jämfört med kommuners ambition om minskad klimatpåverkan

Enligt Boverkets rapport har hänsyn tagits till nationella mål och branschens viljetryningar för att fastställa tidplanen och föreslagen nivå på gränsvärden vilket staden ser positivt på. Det är emellertid oklart om hänsyn även tagits till de ambitiösa målsättningar som flera kommuner och regioner satt upp inom hållbart byggande, cirkulär ekonomi och minskad klimatpåverkan. Detta gäller inte minst storstäderna och storstadsregionerna som också är stora beställare som planerar att bygga mycket under den närmaste tioårsperioden. I Göteborg är till exempel målsättningen att klimatavtryck årligen ska minska med sikte på att så snabbt som möjligt nå nollavtryck. Utsläppen inom Göteborgs geografiska område ska minska med minst 10,3 procent per år och de konsumtionsbaserade utsläppen ska minska med minst 7,6 procent per år till 2030, enligt Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. För att det ska vara möjligt behöver lagstiftningskrav och andra styrmedel på nationell nivå följa med i ungefär samma tempo för att påskynda och skala upp omställningsarbetet.

Införandet av gränsvärden

Om åtgärderna enligt förslagen genomförs anser staden att ett övervägande om att förslagen om införandet av gränsvärden år 2027 tidigareläggs till 2025 för de tre tillkommande modulerna i rapporten. Staden bedömer att den föreslagna inkörningsperioden är onödigt lång. Göteborgs Stad föreslår också att även dessa moduler omfattas av gränsvärden från och med 2027 för att inte riskera att önskad effekt av förslaget uteblir. Staden föreslår även att ytterligare ett årtal läggs till, 2030, som överensstämmer med flera kommuners uppsatta målår.

Enligt rapporten är utsläppseffekterna från de tre tillkommande modulerna mer svårvärderade och ligger längre fram i tiden. Samtidigt är Boverket i rapporten positiv till att organisationer ska bekosta klimatdeklarationer av dessa moduler. Istället för att undvika gränsvärden för dessa moduler föreslår staden att ökade incitament ges genom kompletterande nationella styrmedel, för att dessa moduler ska genomföras i framtiden. Om inte, är staden tveksam till nyttan av att ”bara” deklarerar, i relation till de ökade insatserna och kostnaderna för att göra jobbet.

Staden bedömer att om införandet av gränsvärden inte tidigareläggs riskeras utvecklingen mot mer material- och energieffektiv produktion av byggnader och byggdelar att fördröjas tills de första kraven kommer år 2027. Många företag har redan kommit långt med att minska klimatavtrycket för nyproducerade byggnader och många koncept för miljöbyggnader finns tillgängliga redan idag. Staden bedömer att införandet av gränsvärden, som skärps i snabb takt, sannolikt påskyndar omställningen till ett klimatneutralt bostadsbyggande, vilket är positivt.

Även större ombyggnationer

Göteborgs Stad bedömer att även större ombyggnationer ska omfattas av deklarations- och gränsvärdeskraven, då denna del av byggnadsbeståndet utgör en betydande del. Den bör dessutom utgöra en växande andel ur resurs- och klimatsynpunkt, då ombyggnation/renovering ofta är bättre än nybyggnation. Önskvärt är att eventuella statliga bidrag för klimatdeklarationer och kringkostnader av byggnader och byggprodukter riktas enligt principerna:

- Ombyggnation framför nybyggnation,
- Cirkulärt byggande framför linjärt
- Cirkulära affärsmodeller/byggdelar framför linjära.

Tydligare hur återbrukade och återvunna produkter och material ska klimatdeklarerars

Göteborgs Stad ser också ett behov av att det tydliggörs hur återbrukade och återvunna produkter och material ska klimatdeklarerars och hur de bidrar till att klara gränsvärdena. Detta för att inte riskera att dessa material och produkter väljs bort. Användningen behöver istället uppmuntras och stimuleras.

Byggandens totala klimatpåverkan relaterat till önskad funktion

I rapporten nämns betydelsen av att nyttja ytor på ett effektivt sätt och att gränsvärden framöver bör omfatta bygganden i sin helhet och inte bara klimatpåverkan per kvadratmeter, vilket staden ser positivt på. Det önskvärda ur klimatsynpunkt är att önskad funktion kan uppnås till lägsta möjliga resursförbrukning och materialåtgång, genom att varje kvadratmeter stimuleras att användas aktivt och optimalt. Staden vill därför uppmuntra att byggnadens totala klimatpåverkan relaterat till önskad funktion börjar beräknas, deklarerars och snarast möjligt gränsvärdessätts. Att fortsätta att endast beräkna klimatpåverkan i kilo koldioxidekvivalenter per kvadratmeter, riskerar att bli kontraproduktivt om hänsyn inte dessutom tas till storleken på hela byggnaden i relation till önskad funktion.

Klimatdeklarationer vid planering - markarbeten

Boverket kommer att titta vidare på om markarbeten ska vara med som en del i klimatdeklarationen. Om markarbeten inkluderas i reglerna om klimatdeklarationer, vilket inte kan uteslutas med tanke på att markarbeten kan bidra till stora klimatutsläpp, kommer det att innebära att kommunerna behöver beakta detta i tidiga skeden i planeringsprocessen. En stor del av den byggbara marken i Göteborg ägs av kommunen och upplåts via markanvisningar.

Göteborg den 16 juni 2021
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld